

QUÈ SIGNIFICA LA LLUITA CONTRA EL TROTSKISME? ¹

(sobre Lombardo Toledano i d'altres agents de la GPU)
Lev Trotski

9 d'octubre de 1938

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “¿Qué significa la lucha contra el trotskismo?”, en, *Escritos*, Tom X, Volum 1, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, pp. 53-69.

En moltes lletres i converses hom m'ha preguntat sobre el significat de la lluita que actualment es mena en la Unió Soviètica i per què en altres països, especialment a Mèxic, diversos dirigents del moviment obrer han abandonat les seues tasques específiques per a engegar una campanya de calúmnies contra mi personalment, tanmateix que no m'immiscisc en els problemes interns d'aquest país. Aprecie aquestes preguntes puix que em forneixen l'oportunitat de contestar-les públicament amb la major claredat i precisió possibles.

En primer lloc cal entendre clarament que quan s'entaula una lluita política de gran importància, especialment si involucra desenes i centenes de milers de persones, hom no la pot explicar en termes de motius “personals”. No poca gent superficial i esquemàtica atribueix la lluita entre trotskistes i stalinistes a l'ambició personal. Aquesta pot impulsar alguns polítics individualment, però en la Unió Soviètica s'ha executat i es continua executant a milers i milers de persones acusades de “trotskistes”. ¿Pot ésser que tanta gent sacrifique la seua posició, la seua llibertat, la seua vida i sovint la vida dels seus familiars només per l'ambició d'un sol individu, és a dir de Trotski? I, al revés; és igualment absurd pensar que hom pot explicar la política stalinista en funció de l'ambició personal de Stalin. Aquesta lluita ha traspasat fa molt de temps ja les fronteres de la Unió Soviètica. Per tal d'entendre correctament el significat del conflicte que actualment divideix el moviment obrer de tot el món cal fer a una banda, primer que res, tota la buida xerrameca sobre els motius personals i començar a analitzar les causes històriques que l'han engendrat.

Tot el món coneix, encara que només siga a trets generals, les causes i problemes de la revolució que esclatà a Rússia l'octubre de 1917. Fou la primera revolució triomfant de les masses oprimides, dirigides pel proletariat. L'objectiu de la revolució era abolir l'explotació i la desigualtat entre les classes, crear una nova societat socialista basada en la propietat col·lectiva de la terra, les mines i les fàbriques, i assolir una distribució racional i justa dels productes del treball entre tots els membres de la societat. Quan estàvem fent aquesta revolució, molts socialdemòcrates (oportunistes reformistes com Lewis,

Jouhaux, Lombardo Toledano, Laborde, etcètera) ens deien que no podríem tenir èxit, que Rússia era un país massa endarrerit, que no podríem construir-hi el comunisme, etcètera. Responíem el següent: per descomptat, considerat aïlladament, Rússia és un país massa endarrerit i incivilitzat com per a poder construir pel seu compte una societat comunista. Però, agregàvem, Rússia no està sola. En el món hi ha països capitalistes força més avançats, amb un nivell tecnològic i cultural molt major i un proletariat força més desenvolupat. Nosaltres, els russos, estem començant la revolució socialista, és a dir, anem fent els primers passos audaçs cap al futur. Però els obrers alemanys, francesos i anglesos començaran la seua lluita revolucionària immediatament després que nosaltres, conquistaran el poder en aqueixos països i, després, ens ajudaran amb la seua tecnologia i cultura superiors. Sota la direcció del proletariat dels països més avançats, fins als pobles més endarrerits (Índia, Xina, Llatinoamèrica) s'endinsaran per la nova senda socialista. Així arribarem gradualment a la instauració d'una nova societat socialista a escala mundial.

Com hom sap, les nostres esperances que aviat es fes una revolució proletària a Europa no es materialitzaren. Per què? No perquè les masses treballadores no ho hagen volgut. Al contrari, després de la Gran Guerra de 1914 el proletariat dels països europeus començà a lluitar contra la burgesia imperialista i demostrà estar totalment disposat a fer-se amb el poder. Què fou allò que el féu retrocedir? Els dirigents, els buròcrates obrers conservadors, els senyors de la mena de Lewis i Jouhaux, els mestres de Lombardo Toledano.

Per tal d'assolir els seus objectius, la classe obrera ha de crear les seues organitzacions, els sindicats i el partit polític. En aquest procés, una capa de buròcrates, secretaris dels sindicats i d'altres organitzacions, diputats, periodistes, etcètera, s'eleva per damunt del sector explotat. Els eleven tant les seues condicions materials de vida com la seua influència política. Pocs són els que mantenen una íntima relació amb la classe obrera i romanen lleials als seus interessos. La major part d'ells comencen a mirar als que estan per damunt d'ells en compte de mirar als que estan per sota. Comencen a posar-se de banda de la burgesia, oblidant els patiments, les misèries i les esperances de la classe treballadora. Aquesta és la causa de moltes de les derrotes infligides al proletariat.

Més d'una vegada hem vist a través de la història que partits i organitzacions sorgits del moviment popular han sofert després una degeneració total. És el que succeí en el seu moment amb l'església cristiana, que començà com un moviment de pescadors, fusters, dels oprimits i dels esclaus i després engendrà una poderosa, rica i cruel jerarquia eclesiàstica. És el que nosaltres mateixos presenciem que li succeí als partits de la Segona Internacional, que s'allunyaren gradualment dels reals interessos del proletariat i foren empentats cap a la burgesia. Durant la guerra, la socialdemocràcia defensà en tots els països el seu

imperialisme nacional, és a dir els interessos del capital usurpador, venent als obrers i als pobles colonials. Quan els moviments revolucionaris començaren, en el transcurs del conflicte bèl·lic, la socialdemocràcia, el partit que hauria d'haver portat els treballadors a la insurrecció, ajudà de fet la burgesia a destrossar el moviment obrer. La traïció enquistada en el seu estat major paralitzà el proletariat.

Per això mai es concretaren les expectatives d'una revolució europea i mundial per a després de la guerra. La burgesia seguí aferrada a la seua riquesa i poder. Només a Rússia, on existia un partit vertaderament revolucionari, el Partit Bolxevic, el proletariat guanyà i creà l'estat obrer. No obstant, la Unió Soviètica es trobà aïllada. Els treballadors dels països més rics i avançats no podien ajudar-la. En conseqüència, el proletariat rus es trobà en una situació molt difícil.

Si el nivell tecnològic de Rússia hagués estat tan elevat com el d'Alemanya o el dels Estats Units, l'economia socialista hauria produït des del començament tot allò que és necessari per tal de satisfer les necessitats quotidianes del poble. Sota aqueixes circumstàncies, la burocràcia soviètica no hauria pogut exercir un paper important, ja que l'alt nivell tecnològic també hauria implicat un alt nivell cultural, i els obrers mai haurien permès que la burocràcia els donés ordres. Però Rússia era un país pobre, endarrerit, incivilitzat. A més a més, estava devastat per anys de guerra imperialista i civil. Aqueixa és la raó per la qual, tanmateix els enormes progressos realitzats, la nacionalització de la terra, les fàbriques i les mines, no pogué produir ràpidament (i encara avui no s'assoleix) la quantitat de mercaderies necessàries per a satisfer les necessitats quotidianes de la població. I l'escassetat de béns implica, inevitablement, la lluita per aqueixos béns. La burocràcia intervé en aquesta lluita; fa d'àrbitre, divideix, els dona a uns, els lleva a d'altres. Per descomptat, en aquest procés la burocràcia no deixa de preocupar-se per ella mateixa. Cal tenir en compte que a l'URSS la burocràcia no està només en el partit o en els sindicats sinó també en l'aparell estatal. La burocràcia té a la seua disposició tota la propietat nacionalitzada, la policia, la justícia, l'exèrcit i l'armada.

El control sobre l'economia i la distribució de les mercaderies ha donat a la burocràcia soviètica l'oportunitat de concentrar tota l'autoritat a les seues mans, evitant que les masses treballadores tinguin accés al poder. D'aquesta manera, en el país de la Revolució d'Octubre, una nova capa privilegiada s'enlaira per sobre les masses i dirigeix el país amb mètodes idèntics als que utilitza el feixisme. Els soviets d'obriers i camperols ja no exerceixen cap paper. Tot el poder està a mans de la burocràcia. La persona que governa és el cap d'aquesta burocràcia: Stalin.

És impossible afirmar que l'URSS marxa cap a la igualtat socialista. En allò tocant la situació material, l'estil de vida de la capa superior de la burocràcia és

igual que el de la gran burgesia dels països capitalistes. La capa mitjana viu, si fa o no fa, com la burgesia mitjana, i els obrers i camperols, finalment, viuen sota condicions molt més difícils que els obrers i camperols dels països avançats. Aquesta és la simple veritat.

Hom podria preguntar: significa açò que la Revolució d'Octubre fou un error? Aqueixa conclusió seria, sens dubte, totalment equivocada. La revolució no és el resultat dels esforços d'una sola persona o d'un sol partit. La revolució esclata com a culminació d'un procés històric, quan les masses populars ja no volen tolerar més les antigues formes d'opressió. Malgrat tot, la Revolució d'Octubre ha fet possibles grans avanços. Nacionalitzà els mitjans de producció i, a través de l'economia planificada, ha permès el rapidíssim desenvolupament de les forces productives. És un enorme pas avant. Tota la humanitat n'ha après. La Revolució d'Octubre donà un tremend impuls a la consciència de les masses populars. Despertà en elles un esperit d'independència i iniciativa. Si bé en molts aspectes la situació dels treballadors és difícil, no obstant és força millor que davall el tsarisme. No; la Revolució d'Octubre no fou "un error". Però en una Rússia aïllada no podia assolir el seu objectiu fonamental, l'establiment d'una societat fraternal, socialista. Aquesta meta encara s'ha d'assolir.

Des del moment que en l'URSS un nou sector parasitari s'imposà al proletariat, la lluita de les masses es dirigí naturalment contra la burocràcia com a obstacle principal en el camí vers el socialisme. Per tal de justificar la seua existència, la burocràcia explica que "s'ha arribat" al socialisme gràcies als seus esforços. En realitat, la qüestió social només s'ha resolt per a la burocràcia, el nivell de vida de la qual dista d'ésser roí.

"Jo sóc l'estat (raona la burocràcia). En la mesura en què les coses caminen bé per a mi, tot està en ordre." No hi ha res de sorprenent en el fet que les masses populars, que no han sortit de la misèria, alberguen sentiments d'hostilitat i odi envers aquesta nova burocràcia que devora una gran part dels fruits del seu treball.

Mentre pretén defensar els interessos del socialisme, la burocràcia en realitat defensa els seus propis interessos, i ofega i extermina inevitablement qualsevol que plantege una crítica contra l'opressió i la terrible desigualtat existents en la Unió Soviètica. La burocràcia recolza Stalin perquè aquest defensa resolutament i implacable la seua situació privilegiada. Qui no ha entès açò no ha entès res.

És absolutament natural que els treballadors, que en el lapse de dotze anys (1905 a 1917) feren tres revolucions, estiguen disconformes amb aquest règim i hagen intentat més d'una vegada controlar la burocràcia. En la Unió Soviètica, a aquests representants de la classe obrera disconforme, que critiquen i protesten, hom els anomena trotskistes perquè el seu programa es correspon amb el que jo

defenc en la premsa. Si la burocràcia lluités pels interessos del poble podria castigar els seus enemics davant de les masses, i per crims reals que no inventats. Però com la burocràcia només lluita pels seus propis interessos i contra els del poble i els seus vertaders amics, òbviament no pot dir la veritat sobre les causes de les innumerables persecucions, arrestos i execucions. En conseqüència, la burocràcia acusa tots els que anomena trotskistes de crims monstruosos que ni han comès ni poden cometre. Per tal d'afusellar un opositor que defensa els interessos vitals dels treballadors, la burocràcia simplement l'anomena "agent feixista". No es poden controlar aqueixes activitats de la burocràcia. Durant els procediments judicials secrets, que es realitzen a l'estil de la Santa Inquisició, s'extrauen dels acusats confessions de crims increïbles. Així són els judicis de Moscou, que han commogut tothom. Segons aquests judicis, semblaria que la Vella Guàrdia Bolxevic, la generació que menà, junt amb Lenin, la lluita suprema per la conquesta del poder per la classe obrera, estava en realitat formada per espies i agents de la burgesia. Simultàniament s'ha liquidat els millors representants de la generació següent, que suportà sobre el seu coll tot el pes de la Guerra Civil (1918 a 1921).

Llavors, la Revolució d'Octubre la feren els feixistes? I la Guerra Civil obrera i camperola fou dirigida per traïdors? No! És una menyspreable calúmnia contra la revolució i el bolxevisme! El factor bàsic d'aquesta calúmnia és que foren, precisament, aqueixos bolxevics, que tenien un vertader passat revolucionari, els primers en protestar contra la nova casta burocràtica i els seus monstruosos privilegis. La burocràcia, que li té un terror mortal a l'oposició, portà a terme una lluita incansable contra els representants del vell Partit Bolxevic i, finalment, exterminà quasi tots. Aquesta és la simple veritat.

La burocràcia de Moscou compta en tot el món amb una immensa quantitat d'agents per tal de mantenir la seua autoritat a l'estranger, per a aparèixer com a representant de la classe obrera i defensora del socialisme, i mantenir la classe obrera mundial sota la seua fèrula. Amb aqueixa finalitat gasta desenes de milions de dòlars per any. Molts d'aquests agents secrets són dirigents del moviment obrer, funcionaris sindicals o dels anomenats partits "comunistes", que, de fet, no tenen res a veure amb el comunisme. La tasca d'aquests agents pagats pel Kremlin consisteix en enganyar els treballadors presentant els crims de la burocràcia soviètica com "actes en defensa del socialisme", calumniant els obrers russos avançats que lluiten contra la burocràcia i titllant de "feixistes" els vertaders defensors dels obrers. "Però és un rol repugnant!", exclama tot treballador honest. Nosaltres també creiem que és repugnant.

Lombardo Toledano, el secretari general de la CTM, és un dels més zelosos i desvergonyits agents de la burocràcia de Moscou. La seua menyspreable activitat s'exerceix davant dels ulls de tot el món. Defensa Stalin, la seua violència i les seues traïcions, els seus provocadors i els seus botxins. No

sorprèn gens ni mica que Toledano siga el més àvid enemic del trotskisme. És el treball d'aquest senyor!

Fa un any i mig la Comissió Investigadora Internacional començà a revisar els judicis de Moscou. Toledano, junt amb d'altres stalinistes, fou invitat a participar-hi.

Presenten les seues acusacions, aporten evidències! No obstant, Toledano refusà la invitació amb una falsa i covarda excusa: la comissió, segons ell, “no era imparcial”. ¿Llavors, per què el “imparcial” Toledano no aprofità l'oportunitat per a demostrar públicament la “parcialitat” de la comissió? Perquè no disposa de cap evidència per a demostrar les calúmnies que repeteix, seguint les ordres de Moscou.

La comissió internacional, formada per persones conegudes en tot el món per la seua integritat, ha publicat els resultats del seu treball en dos volums de més de mil pàgines. S'examinaren tots els documents. S'interrogà a desenes de testimonis. S'analitzà detalladament cada mentida i cada calúnnia. La comissió resolgué unànimement que totes les acusacions contra el mi i el meu fill menor Lleó Sedov són malignes mentides fabricades per Stalin. ¿Què han respost Stalin i els seus agents? Res, ni una paraula. Tanmateix, Toledano continua presentant i defensant les falses acusacions de Moscou i agregant-ne altres de forma pròpia. “Però és vergonyós!”, exclamarà tot treballador honest. Absolutament cert. Està més enllà de tota descripció!

Al febrer, el congrés de la CTM votà una resolució contra Trotski i els “trotskistes”. La resolució repeteix, paraula per paraula, les falses acusacions del fiscal Vishinski, que era advocat dels magnats petrolers del Caucas abans de la revolució i conegut des de fa molt com un complet canalla. ¿Com pot el congrés d'una organització obrera adoptar una resolució tan desgraciada? La responsabilitat directa recau sobre Lombardo Toledano, que en aquest cas no ha actuat com a secretari d'un sindicat sinó com a agent de la policia secreta de Stalin, la GPU.

Ni cal aclarir que, personalment, no tinc cap inconvenient en què les organitzacions obreres mexicanes es formen una opinió sobre el “trotskisme” com a tendència política i facen públiques les seues conclusions. Però per a això han d'examinar la qüestió amb honestedat; és un requisit elemental de democràcia obrera. Abans del congrés tots els sindicats haurien d'haver analitzat el problema del “trotskisme”. Els que el recolzen haurien d'haver-hi comptat amb l'oportunitat d'expressar les seues posicions directament davant dels treballadors. Més encara; en un congrés evidentment preparat per a jutjar-me, la més elemental cortesia exigia que se m'invités per a explicar-me personalment. En realitat, les maquinacions imposades per Moscou s'han realitzat no sols a esquenes meues sinó de tots els obrers mexicans. Ningú

s'assabentà anticipadament que en el congrés es tractaria el problema de Trotski i del "trotskisme". Per a servir als objectius de Stalin, Toledano conspirà contra els treballadors mexicans. Els delegats al congrés no disposaven de cap material informatiu; els sorprengueren com en una emboscada militar. Toledano imposà la innoble resolució de la mateixa manera en què Stalin, Hitler i Göebbels apliquen les decisions del "poble". Aquest mètode indica un "totalitari" menyspreu envers la classe obrera. Al mateix temps, Toledà exigeix que el govern mexicà em faça callar i em prive de l'oportunitat de defensar-me contra els calumniadors. Aquest és el campió de la "democràcia", Lombardo Cor de Lleó!

No obstant, no s'ha limitat a repetir simplement les falsedats oficials del fiscal Vishinski a Moscou. Toledano empra també la seua imaginació. Poc de temps després de la meua arribada a Mèxic, afirmà públicament que jo estava preparant una vaga general contra el govern del general Cárdenas. És obvi l'absurd d'aquesta "acusació", però l'absurd no és cap obstacle per a Toledano: Moscou exigeix abnegació i obediència. El mateix Toledano afirmà a Mèxic, Nova York, París i Oslo que en tot Mèxic jo no comptava amb més de deu amics, quantitat que després es reduí a cinc i, finalment, a dos. ¿Si és així, com podria jo organitzar una vaga general i una conspiració? D'altra banda, ¿què s'ha fet de tots els meus "amics" de la dreta, els feixistes, els "camises brunes", etcètera? Com pot veure's, el nivell intel·lectual de les acusacions de Toledano no difereix majorment del nivell de les acusacions dirigides en Moscou contra els opositors a la burocràcia. Però Toledano no té una GPU pròpia que el defense, a canó de revòlver, dels crítics. Per això hauria d'haver estat més cautelós!

L'altre agent mexicà de la GPU, Laborde, dirigent de l'anomenat Partit "Comunista" (qui podria creure-ho!) declarà en una solemne reunió celebrada la passada tardor, enfront d'una gran audiència en què figurava el president de la república, que jo m'havia aliat secretament amb (atenció!) el general Cedillo i Vasconcelos amb la finalitat, per descomptat, de donar un colp d'estat feixista. Laborde, que es comprometia i deshonrava el seu partit, hagué de llençar una acusació tan idiota només perquè, al igual Toledano, havia rebut ordres de Moscou d'actuar d'aqueixa manera; i a Moscou es perdé ja fa molt de temps tot sentit de la proporció, no sols en allò que fa a la moralitat sinó, també, a la lògica i a la psicologia. L'estudiant no pot ubicar-se en un nivell superior al del mestre. L'agent de la GPU no pot fer allò que li vinga en gana. Ha de seguir les ordres del seu patró. No fer-ho significaria que el partit de Laborde perdria immediatament els subsidis de Moscou i s'enfonsaria com un manoll de cartes.

L'estiu passat feu un viatge per Mèxic per tal de conèixer millor el país que ens oferí, a la meua esposa i a mi, una hospitalitat tan generosa. En *El Popular*, el periòdic de Toledano, s'hi publicà la notícia que durant el meu viatge m'havia

reunit amb alguns contrarevolucionaris, especialment amb el pro feixista doctor Atl. Declarí a la premsa que no coneixia el doctor Atl. Però la meua categòrica negativa no detingué el senyor Toledano; continuà publicant notes i caricatures mostrant-me en companyia d'aqueix home. Què significa açò? Toledano és advocat, sap què vol dir "calúmnia" i "fals testimoni". Sap que res desacredita tant una persona com la divulgació d'una calúmnia conscient inspirada en raons personals. ¿Com pot caure tan baix, sacrificant la seua reputació de dirigent obrer i de persona honesta? És probable que Toledano senta corroïda la seua consciència. Però llisca per un pendent. Cau i no pot detenir-se. No els és fàcil a les víctimes de la GPU escapar de les seues urpes.

Es podria objectar que li done massa importància a Toledano, però no és així. Toledano no és un problema individual, és un prototip. Hi ha una multitud de calcs seus, tot un exèrcit mercenari entrenat per Moscou! En utilitzar com a exemple a Toledano desemmascare aquest exèrcit, que sembla en l'opinió pública les llavors de la mentida i el cinisme.

Cada vegada que em veig obligat a refutar les últimes calúmnies de Toledano i de Laborde, aquests senyors proclamen que sóc... un enemic de la Confederación de Trabajadores Mexicanos. Quina acusació ridícula! Realitzen les seues maquinacions a esquenes dels treballadors, i s'amaguen darrere de d'ells quan els atrapen. Quins cavallers! Quins herois!... I quins sofistes miserables! ¿Com podria jo, que he dedicat quaranta-dos anys de la meua vida a servir al moviment obrer, abrigar alguna hostilitat cap a una organització proletària que lluita per millorar la situació del conjunt del moviment obrer? Però la CTM no és Toledano, ni Toledano és la CTM. Als obrers mexicans els correspon decidir si és o no un bon funcionari sindical. Però quan Toledano passa al front per a defensar els botxins de la GPU contra el millor de la classe obrera de Rússia, jo també he de posar-me de peu i dir públicament als treballadors de Mèxic i de tot el món: Toledano és un mentider traïdor que actua en benefici de la banda del Kremlin! No el creguen!

Els mètodes de Toledano són idèntics als utilitzats en els judicis de Moscou. En essència, ambdós substitueixen les diferències polítiques per històries de detectius; inventen intrigues monstruoses per a excitar la imaginació dels ignorants, menteixen i calumniegen, calumniegen i menteixen. A Moscou diuen que m'entrevistí secretament amb el ministre feixista Hess (a qui mai he vist en la meua vida i amb el que, per descomptat, mai he tingut cap tracte). A Mèxic afirmen que tinguí una entrevista secreta amb aquest doctor Atl, sobre el qual no sé res. Així procedeix la GPU.

Però, malgrat aquestes similituds, hi ha una diferència. La GPU, després de silenciar tota crítica i utilitzar falsos testimonis, té la possibilitat d'arrancar falses confessions als acusats. Si no ho aconsegueix, afusellà secretament l'acusat, sense permetre-li gaudir del dret a judici. A Mèxic, el senyor Toledano

no té encara oportunitat d'utilitzar aquest tipus de repressió. Per descomptat, aprofita les falsificacions fabricades a Moscou, com la pel·lícula *Lenin a l'Octubre*, totalment deshonest i sense cap valor, però amb açò no és prou. La humanitat no està formada únicament per imbècils. Hi ha moltes persones capaces de pensar. Per aquesta raó és fàcil desemmascarar les calúmnies de Toledano. I continuarem aquesta tasca fins a la fi!

Propose que es realitze una investigació pública de les acusacions de Toledano respecte als preparatius de la vaga general contra el govern del general Cárdenas, a les meues "relacions" amb Cedillo i Vasconcelos, a les meues relacions secretes amb el doctor Atl, etcètera. Seria una excel·lent oportunitat per a establir la veritat o falsedat dels càrrecs que se m'imputen. El senyor Toledano, tan zelós en la seua defensa dels judicis de Moscou, li farà un gran favor a Stalin si pot demostrar ací a Mèxic la validesa de les acusacions que se'm fan. Diguem-li-les al jutge! Acusadors, presenten les seues evidències!

No obstant, no ens fem il·lusions. Toledano no acceptarà el desafiament. No s'atrevirà a acceptar-lo. No pot comparèixer davant d'una comissió imparcial que inevitablement es transformaria en un mitjà per a desemmascarar a la GPU i els seus agents. Evidències? Quina classe d'evidències pot presentar el calumniador? Només compta amb la seua manca d'escrúpols i la seua mala consciència. No té cap altra cosa!

De tot el que diem, qualsevol persona intel·ligent en traurà la conclusió següent: ¿si ací a Mèxic, on encara hi ha la llibertat de premsa i el dret d'asil, els agents de Stalin es permeten fer acusacions tan absurdes i deshonoroses, què no es permetran els agents de Stalin a la Unió Soviètica, ja que de la premsa del règim totalitari ha desaparegut tota crítica, oposició i protesta? En el transcurs d'aquest procés, contra la seua pròpia voluntat, Toledano donà a l'opinió pública mexicana la clau de tots els judicis de Moscou. En general, cal dir que els amics massa zelosos són més perillosos que els enemics.

Les meues idees els resulten desagradables a tots els oportunistes i aprofitats. Si a aquests els caiguessen bé ho consideraria una gran desgràcia. Els oprimits no aconseguiran la seua emancipació sota la direcció dels oportunistes i aprofitats. Que aquests senyors ataquen públicament les meues idees! Pertanc a la Quarta Internacional i no amague les meues posicions. La Quarta Internacional és l'únic partit mundial que lluita realment contra l'imperialisme, el feixisme, l'opressió, l'explotació i la guerra. Només aquesta jove i puixant organització expressa els reals interessos del proletariat. Precisament per aquesta raó lluita implacablement contra la corrupta burocràcia de la Segona Internacional i de la Tercera, obsoletes i patriòtiques. Aquest és l'origen de l'odi rabiós que senten envers el "trotskisme" els arribistes oportunistes, aventurers i ben alimentats. Quan pot fer-ho, la colla del Kremlin assassina els nostres lluitadors (Erwin Wolf, Ignace Reiss, Lleó Sedov, Rudolf Klement i molts d'altres). Quan no pot

assassinar-los, els calúmnia. No li falten ni els diners ni agents a sou. No obstant, està destinada a patir un col·lapse vergonyós. Les idees revolucionàries que corresponen a les necessitats del procés històric superaren tots els obstacles. Els calumniadors s'estavellaran contra aquesta invencible veritat.

---

¹ “Què significa la lluita contra el trotskisme?”, publicat en 1938 per la secció mexicana de la Quarta Internacional.